

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
PL 29
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO

1 (3)

4.9.2012

EK-2012-203

TOIMINNALLISTA RUOTSIA - LÄHTÖKOHTIA RUOTSIN OPETUKSEN KEHITTÄMISEKSI TOISENA KOTIMAISENA KIELENÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmän raportista "Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä". Elinkeinoelämän keskusliitto EK esittää lausuntonaan seuraavaa:

EK:ssa on jo pitkään oltu huolestuneita kielikoulutuksen yksipuolistumisesta perusopetuksessa ja lukiossa. Kuilu yritysten monipuolistuneiden kielitaitotarpeiden ja koulutusjärjestelmän tuottaman osaamisen välillä on kasvanut voimakkaasti. Kielitaidon yksipuolistumisen syynä on, että yli 90 prosenttia oppilaista valitsee ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi perusopetuksessa englannin. Toista kotimaista kieltä (ruotsi/suomi) lukevat kaikki pakollisena oppiaineena, mutta erityisesti ruotsin kielen osaaminen on heikkoa. Tämä on valitettavaa, sillä yrityksille ruotsi on tärkeä kieli. Muiden kielten opiskelu sekä pitkinä kielenä tai lyhyinä kielenä on viimeisen 15 vuoden aikana romahtanut.

Työryhmä on kuvannut raportissa varsin kattavasti ruotsin kielen opiskeluun liittyviä ongelmia ja esittänyt parikymmentä toimenpide-ehdotusta ruotsin kielen opetuksen kehittämiseksi. Toisaalta monet raportissa esitetyt kehittämis ehdotukset eivät ole yksinomaan ruotsin opetukseen liittyviä, vaan ne ovat sovellettavissa yleisemminkin kansalliseen kieltenopetukseen.

I Koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaaminen

EK painottaa kielten ja kulttuurien opetuksen monipuolistamisessa innovatiivista ajattelua ja uusia tapoja järjestää opetusta. Eri oppiaineiden opiskelu vierailta kielillä sekä oppiaineiden välisen yhteistyön lisääminen luovat monipuolisia mahdollisuuksia myös kielitaidon kehittymiseen.

Suullisen kielitaidon vahvistumisen kannalta olisi tärkeää, että oppilaat pääsisivät arjessa kosketukseen ruotsin kielen kanssa. Raportissa ehdotettu suomen- ja ruotsinkielisten korkeakoulujen yhteistyö koulutustarjonnassa on yksi hyvä esimerkki siitä, miten oppilaitosten välisellä yhteistyöllä kielten opiskelua voitaisiin rikastuttaa.

II Opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittäminen

Raportissa todetaan, että ruotsin opiskelumotivaatioon vaikuttavat ratkaisevasti muun muassa kokemukset mielekkyydestä ja tarpeellisuudesta sekä asenteet kieltä kohtaan.

Opiskelumotivaatioon voidaan vaikuttaa viestimällä myönteisesti kielipinnoista ja kielitaidon hyödyllisyydestä työelämässä. On tärkeää kertoa oppilaille ja vanhemmille kielivalintoja tehtäessä ja jatko-opintoja suunniteltaessa, että ruotsi on yrityksille heti englannin jälkeen toiseksi tärkein kieli, sekä millä aloilla ja missä ammateissa ruotsia erityisesti tarvitaan. EK painottaa, että nykyistä parempaa työelämäntuntemusta tarvitsevat ei vain opinto-ohjaajat, vaan myös muut opettajat.

Opiskelumotivaation vahvistamisen ja asenteiden kannalta EK pitää erittäin tärkeänä, että jokainen saa valita, mitä kieliä opiskelee. Perusopetuksen tuntijakouudistusta koskevassa lausunnossaan (2012) EK esitti siirtymistä pidemmällä aikavälillä toisen kotimaisen osalta vapaaseen valintaan. Ruotsin valitsijoiden määrä pitkänä A-kielenä lisääntyisi ja saataisiin sekä monipuolisempia kielivalintoja, että parempaa toisen kotimaisen kielen osaamista.

Ruotsin - ja yhtä lailla muidenkin kielten - opetuksessa tulisi hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa nykyistä ennakkoluulottomammin ja monipuolisemmin. Se toisi aivan uusia mahdollisuuksia opetuksen kehittämiseen, oppimiseen, koulujen kansalliseen ja kansainväliseen sekä koulujen ja yritysten väliseen yhteistyöhön ja verkostoitumiseen. Tieto- ja viestintäteknikalla on myös tärkeä rooli monipuolisen kielitarjonnan turvaamisessa, kun kouluverkko kuntarakenteen uudistumisen vuoksi harvenee ja oppilasmäärä muuttotappioalueilla pienenee.

III Maahanmuuttajien ruotsin kielen oppimisen kehittäminen

Perusopetuksessa hankittu suomen tai ruotsin kielen taito muodostaa maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle jatko-opintojen ja työelämässä menestymisen perustan. Koska maahanmuuttajaoppilaat pärjäävät lukemisessa, kirjoittamisessa ja matematiikassa usein kantaväestöä heikommin pitäisi heidän kieliohjelmaansa myös tulevaisuudessa voida tarvittaessa keventää.

Toisen asteen koulutuksen keskeyttäminen on maahanmuuttajilla kantaväestöä yleisempää, mikä heikentää myöhemmin heidän työllistymismahdollisuuksiaan. On tärkeää, että maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden koulutuksen läpäisyä ja työllistymistä ei tarpeettomasti hankaloiteta liian tiukalla kieliohjelmalla. Kieliohjelmien osalta tarvitaan yksilöllistä joustavuutta.

Lainsäädäntö ja työelämä
Satu Ågren

4.9.2012

EK-2012-203

EK pitää kannatettavana esitystä siitä, että laaditaan yhteiset pelisäännöt vapautusmahdollisuuksien soveltamisesta maahanmuuttajien osalta. On kuitenkin tärkeää, että OKM tekee tässä yhteistyötä muun muassa työmarkkinajärjestöjen kanssa, jotta myös työelämän kielitaitotarpeet tulevat huomioiduksi.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja työelämä

Jukka Ahtela
Johtaja